

Merkel kvar efter tysk högerseger

DETTYSKA förbundsvalen blev en stor seger för höger. De två regeringspartierna förlorade tillsammans över 15 procent av väljarkåren och gjorde båda två sina sämsta val någonsin. Högerpopulistiska Alternativ för Tyskland och ekonomisk-politiskt nyliberala högeralternativet Friledemokraterna vann tillsammans lika mycket och kommer in i förbundsvalen.

Att Angela Merkel förblir förbundskansler är en annan sak. Frågan om vem som ska leda Tyskland var märkligt nog inget tema i valet. Hennes makttställning i Tyskland, Europa och världen är oomstridd. Men än en gång har hon visat att hon inte är en politiker som vinner starkt stöd i val. Med undantag för valet för fyra år sedan, har hennes resultat i alla hennes val som kanslerkandidat varit en besvikelse. Raset nu för hennes parti kristdemokraterna är nära nio procentenheter, en egentligen svindlande siffra som normalt skulle få ett regeringsparti att kasta in handduken.

Men kristdemokraterna förblir största parti med god marginal. Och Angela Merkel är en målmedveten och skicklig maktpolitiker som kommer att stanna kvar som regeringschef. Det innebär att hon politiskt tvingas ta steg högerut, kanske länge än vad hon önskar, och förhandla fram en koalition med friledemokraterna och de till växande del nu i Tyskland mer borgerliga gröna.

BÅDEFÖR partiet och för Tyskland vore det bäst om socialdemokraterna går i opposition, för att göra en nystart och kunna mobilisera väljare men också för att Tyskland ska få ett demokratiskt pålitligt parti som första oppositionsparti. Vid en fortsatt stor koalition, som Angela Merkel nog egentligen hoppats på men som efter socialdemokraternas rekordförlust torde vara uteslutet, skulle den extrema högerpartiet bli förbundsoppositionsparti i förbundsvalen med all den skrämmesymbolik det medför i det historiemedvetna Tyskland.

» Men att ett högerpopulistiskt och främlingsfientligt parti skulle bli en samtalspartner eller ens en indirekt partner i någon slags koalition är i Tyskland fullständigt uteslutet.

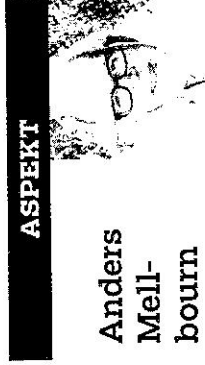
Framgången för Alternativ för Tyskland, som legat i luften under valrörelsens slutskede, är skrämmande och smärtsam nog ändå. I inget annat europeiskt land har uppmärksamheten, både inom och utom landet, på högerextrema partier och rörelser och faran i att de skulle växa till i styrka, varit så stor som i efterkrigstidens demokratiska Tyskland. När ett sådant parti nu för första gången kommer in i förbundsvalen sker det med oroande stor marginal. Den enda förklaringen är missnöjet med Angela Merkels flyktningpolitik och en främlings- och islamifientlighet som är tydlig framför allt i östra Tyskland, det forna kommunistiska DDR.

Men att ett högerpopulistiskt och främlingsfientligt parti skulle bli en samtalspartner eller ens en indirekt partner i någon slags koalition är i Tyskland fullständigt uteslutet, till skillnad från debatten och den politiska verkligheten i övriga Europa. Förhoppningen är snarare att partiet ska ta käl på sig själv i uppgörelser

mellan en egentligen huvudsakligen euro- och EU-fientlig gren (liksom svenska Junilistan) och den högerextrema huvudfaran.

ANGELA MERKELS partner till höger är i stället de liberala Friledemokraterna, ett av förbundsrepublikens ursprungliga partier, som genom åren haft som huvuduppgift att vara koalitionskomplement i regeringar både till höger och vänster. Friledemokraterna har drivit en mycket aktiv valrörelse med yvig moderniseringsretorik om en mer högerinriktad ekonomisk politik och stora satsningar på digitalisering och utbildning.

En sådan politik kan säkert få gehör i koalitionsförhandlingar med kristdemokraterna liksom med de gröna som inspireras av de regeringssamarbeten mellan de tre partierna som redan prövas i några delstater. Men den nystart för det europeiska samarbetet och en fördjupad gemensam ekonomisk politik i EU som särskilt Frankrikes nye president hoppas på, får Angela Merkel nu svårare att utlova.

ASPEKT

Anders Mellbourn

Samband 27 sept 2017